

МЕТОДИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ

Рябуха А.А., магістрант

Науковий керівник – д-р екон. наук, проф. **О.В. Ілляшенко**

*Харківський національний університет міського
господарства ім. О.М. Бекетова*

Оцінка фінансової безпеки має досить важливе значення в системі управління фінансовою безпекою підприємства, так, як дозволяє своєчасно виявити загрози фінансовій безпеці, що можуть приводити до кризових ситуацій чи навіть банкрутства підприємства. Тому актуальними на сьогодні залишаються питання забезпечення та оцінки фінансової безпеки та потребують удосконалення методи оцінки фінансової безпеки.

Питанням забезпечення та оцінки фінансової безпеки присвячені роботи таких науковців, як: Горячева К.С. [1], Александров І.А. [2], Ілляшенко С.Н. [3], Кириченко О.А. [4], в яких основна увага приділяється визначенню сутності фінансової безпеки підприємства, основним підходам до управління, деяким методам оцінки. Проте, сьогодні серед науковців все ще немає єдиного підходу до оцінки фінансової безпеки, що відіграє досить важливу роль у системі її забезпечення.

Зокрема, в роботі Ілляшенко С.Н. при оцінці фінансової безпеки, пропонує виділяти п'ять зон фінансової стійкості, а саме:

- абсолютна – підприємство достатньо власних оборотних коштів для всебічного розвитку та функціонування;
- нормальна – підприємство використовує власні оборотні кошти для більш стійкого забезпечення витрат та формування запасів;
- нестійка – підприємство має використовувати довгострокові позикові кошти та середньострокові тому, що підприємству недостатньо власних оборотних коштів для функціонування;
- критична – підприємство поглиблюється в критичний стан, тобто крім середньострокових та довгострокових кредитів, яке підприємство бере на себе, ще й бере до займу короткострокові позики;
- кризова – підприємство знаходиться на межі банкрутства тобто підприємство йде до закриття свого підприємства. Воно не в змозі користуватися, а ні довгостроковими і короткостроковими кредитами, а ні короткостроковими позиками [3].

Дані зони автором ототожнюються з п'ятьма рівнями фінансової безпеки, що ми вважаємо досить вузьким підходом до оцінки фінансової безпеки, так як він враховує лише деякі аспекти фінансового

стану підприємства, залишаючи поза увагою інші фактори. Зокрема, можна зауважити, що при оцінці фінансової безпеки, недостатнім є лише аналіз власних оборотних коштів, так як окрім них у підприємства, існує також потреба і в прибутках та в основному капіталі, що потребує оцінки інших показників.

Слід зауважити, що у роботах науковців за даною тематикою значного поширення набув індикаторний підхід до оцінки фінансової безпеки. Зокрема, у роботі Горячевої К.С., присвяченій визначенню методів оцінки фінансової безпеки, пропонується досліджувати рівень фінансової безпеки підприємства на підставі системи одноимених індикаторів, а саме:

- збалансованістю і якістю фінансових інструментів;
- стійкістю підприємства до загроз (внутрішніх або зовнішніх);
- забезпеченістю ефективного та сталого розвитку фінансової системи;
- здатністю фінансової системи підприємства забезпечувати реалізацію власних фінансових інтересів [1].

Переглянувши ці критерії науковця, можна прийти до думки, що система показників оцінки стану фінансової безпеки має будуватись лише на основі якісних показників, що на нашу думку не дає повної характеристики фінансової безпеки та потребує врахування і кількісних показників при оцінці фінансової безпеки.

На думку Александрова І.А., оцінка фінансової безпеки підприємства повинна базуватись на оцінці показників фінансового стану та їх порівнянні з пороговими значеннями[2]. Однак такий підхід не враховує параметрів безпеки діяльності підприємства, що може привести до прийняття невірних рішень саме з позиції фінансової безпеки діяльності підприємства.

Дослідженням оцінки фінансової безпеки підприємства займається також Кириченко О.А., який вважає що найбільш ефективним методом оцінки фінансової безпеки є оцінка використання корпоративних ресурсів підприємства, зокрема прибутковості і рентабельності бізнесу, а також якості управління, використання основних і оборотних засобів підприємства та структури його капіталу [4]. Однак, дана методика є неповною, так як не враховує зовнішні загрози фінансовій безпеці підприємства.

Зауважуючи, на проведений аналіз вважаємо, що проблема науково-методичного забезпечення оцінки фінансової безпеки підприємства залишається не визначеною та потребує вирішення.

Зокрема, у зазначених вище дослідженнях стосовно оцінки фінансової безпеки підприємства залишаються не вирішеними питання

щодо прийняття управлінських рішень у сфері фінансової безпеки та комплексної оцінки всіх факторів, що можуть мати негативний вплив на рівень фінансової безпеки.

Тому, пропонуємо для оцінки фінансової безпеки підприємства застосовувати комплексний підхід з урахуванням як зовнішніх, так і внутрішніх факторів, який має ґрунтуватись на розрахунку інтегрального показника фінансової безпеки. Щодо вибору показників для оцінки стану фінансової безпеки в рамках інтегрального показника, то вони мають включати як оцінку фінансового стану підприємства (ліквідність, фінансова стійкість, рентабельність), так і показники оцінки зовнішніх факторів впливу на фінансову безпеку, що потребує подальшого дослідження.

Інформаційні джерела:

1. Горячева К.С. Фінансова безпека підприємства. Сутність та місце в системі економічної безпеки / К.С. Горячева // Економіст. – 2003. - № 8. – С . 65-67.
2. Александров И.А. Оценка финансовой безопасности промышленного предприятия / И.А. Александров // Наукові праці Донецького державного технічного університету. – Донецьк. – 2002. - № 46. – С. 12-19.
3. Ильяшенко С.Н. Составляющие экономической безопасности предприятия и подходы их оценке // Актуальні проблеми економіки. – 2003. - №3. – С. 12-19.
4. Кириченко О.А. Вдосконалення управління фінансовою безпекою підприємств в умовах фінансової кризи / О.А.Кириченко, І.В. Кудря // Інвестиції: практика та досвід. – 2009. - № 10. – С. 22 – 26.